

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ล่องแก่งสันกาลาศรี-ศรีบรรพต

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีบรรพต จังหวัดนราธิวาส

ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอศรีสาครเป็นพื้นที่ที่มีทัศนียภาพตามธรรมชาติที่สวยงาม มีภูเขาเป็นแนวสลับซับซ้อนซึ่งเป็นรอยต่อป่าฮาลาบาลากับป่าเทือกเขาสันกาลาศรี และเป็นต้นกำเนิดแม่น้ำสายบุรี

ในตำบลศรีบรรพตเป็นบริเวณที่แม่น้ำสายบุรีไหลผ่านทั้งสองฝั่งริมแม่น้ำ ซึ่งอุดมด้วยความสมบูรณ์ของธรรมชาติ ป่าไม้นานาพันธุ์ นอกนี้พื้นที่ธรรมชาติยังมีความเป็นเกาะแก่ง โขดหินเรียงรายลดหลั่นคดเคี้ยวไปตามสายน้ำ ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีค่าควรแก่การอนุรักษ์ไว้ แต่ปัจจุบันถูกอิทธิพลด้านข้อมูลข่าวสารที่เสนอข้อมูลในด้านลบมาตลอด จึงทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมไม่มากนัก

วิถีใหม่

ในปี พ.ศ. 2543 องค์การบริหารส่วนตำบลศรีบรรพต จัดให้มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ "ล่องแก่งสันกาลาศรี-ศรีบรรพต" ในบริเวณแม่น้ำสายบุรีช่วงที่ไหลผ่านพื้นที่ตำบลศรีบรรพต

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2547

อำเภอ: ศรีสาคร

จังหวัด: นราธิวาส

ประชากร: 3,515 คน

พื้นที่: 112.91 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. การเตรียมสถานที่และการจัดซื้ออุปกรณ์สำหรับล่องแก่ง
 - ปี 2543 ซื้อเรือยางสำหรับล่องแก่ง ขนาด 6 ที่นั่ง จำนวน 5 ลำ
 - ปี 2546 ซื้อเรือยางสำหรับล่องแก่งเพิ่มอีก 5 ลำ ขนาด 6 ที่นั่ง
 - จัดสร้างสถานที่จอดเรือ 1 แห่ง
 - ปรับภูมิทัศน์บริเวณสถานีจอดเรือ
2. คณะผู้บริหาร อบต.ศรีบรรพตประสานงานขออนุญาตกรมเจ้าท่าและขอบริจาคที่ดินจากชาวบ้านเพื่อสร้างสถานีจอดเรือ
3. การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ "ล่องแก่งสันกาลาศรี ศรีบรรพต"
 - เชิญข้าราชการ พ่อค้า นักธุรกิจและประชาชนในจังหวัดนราธิวาสเข้าร่วมก่อนดำเนินการล่องแก่งจริง
 - จัดทำแผ่นป้าย แผ่นพับ เพื่อให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย วารสารการท่องเที่ยวและเชิญสื่อมวลชนร่วมทำข่าวประชาสัมพันธ์
4. การกำหนดเส้นทางล่องแก่งลำน่านสันกาลาศรี-ศรีบรรพต
 - จุดเริ่มต้นล่องแก่งถึงจุดที่ทำการตำรวจชุมชนตำบลศรีบรรพต ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 30 นาที
 - จากที่ทำการตำรวจชุมชนตำบลศรีบรรพตถึงบริเวณบ้านอื่นอ ระยะทางประมาณ 2.5 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 45 นาที ซึ่งเป็นสถานที่สำหรับพักรับประทานอาหารที่บริเวณหาดทรายบ้านอื่นอ สามารถลงเล่นน้ำและตกปลาบริเวณนี้ได้
 - จุดที่ 3 บริเวณบ้านอื่นอถึงบริเวณใกล้สะพานในเขตเทศบาล ตำบลศรีสาคร จุดสิ้นสุดระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที ซึ่งในบริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยป่าไม้ที่ร่มรื่นและมีเกาะแก่งที่สวยงาม
5. การบริการล่องแก่ง
 - มีเรือยางสำหรับบริการนักท่องเที่ยวจำนวน 5 ลำ สามารถบรรจุนักท่องเที่ยวได้ 6 คนต่อลำ บนเรือยางมีอุปกรณ์ชูชีพครบถ้วนสำหรับความปลอดภัย
 - กำหนดค่าบริการเรือลำละ 400 บาท ต่อการใช้บริการ 1 ครั้ง
 - กำหนดเวลาการล่องแก่งแบ่งเป็น 2 รอบ คือ รอบเช้า 09.00 น. และรอบบ่าย 13.00 น.

การระดมทรัพยากร

เงินสนับสนุนโครงการ	1. เงินสนับสนุนจากศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอบต.) จำนวน 650,000 บาท สำหรับจัดซื้ออุปกรณ์ดังนี้ • เรือยางสำหรับล่องแก่ง จำนวน 5 ลำ เป็นเงิน 400,000 บาท • สร้างสถานีจอดเรือ 250,000 บาท 2. เงินงบประมาณของ อบต.ศรีบรรพต • ปรับภูมิทัศน์บริเวณสถานีจอดเรือ 100,000 บาท
การระดมทุน/การระดมหุ้น	1. เงินรายได้ของ อบต.ศรีบรรพต ซึ่งใช้สำหรับจัดซื้อเรือยางเพิ่มอีก 5 ลำ เป็นเงิน 400,000 บาท
อุปกรณ์/เครื่องมือ	1. เรือยางพร้อมอุปกรณ์ จำนวน 10 ลำ 2. สถานีจอดเรือ 1 แห่ง
บุคลากร	1. นายท้ายเรือ จำนวน 13 คน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
ตุลาคม-พฤศจิกายน 2542	-ประสานงานขอความเห็นชอบจากนายอำเภอและปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายปกครองและพัฒนา -คณะผู้บริหารอบต. ศรีบรรพตประชุมกับทางผู้บริหารของอำเภอศรีสาครเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ภายใต้โครงการ "ล่องแก่งแม่น้ำสายบุรีตอนบน" -จัดทำโครงการเสนอของบประมาณจากศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้(ศอบต.) เพื่อดำเนินโครงการนี้	-ผู้บริหารอำเภอศรีสาคร/คณะผู้บริหาร อบต. ศรีบรรพต/ศอบต.
ธันวาคม 2542	-ขออนุญาตกรมเจ้าท่า เพื่อจัดสร้างสถานีจอดเรือในที่ดินติดแม่น้ำสายบุรี รวมทั้งขอบริจาคที่ดินของชาวบ้านในบริเวณริมแม่น้ำ -ทดลองล่องแก่งโดยใช้ยางรถยนต์เพื่อตรวจสอบสภาพพื้นที่	-กรมเจ้าท่า/อบต.ศรีบรรพต/ชาวบ้าน
มกราคม 2543	-ศอบต. อนุมัติเงินสนับสนุนโครงการจำนวน 650,000 บาท และส่งเจ้าหน้าที่มาดูพื้นที่หลังจากการอนุมัติ -คณะผู้บริหารอบต. ศรีบรรพต จัดประชุมเกี่ยวกับการขอเงินสนับสนุนโครงการนี้จากอบต.เองและการเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ในการล่องแก่ง -คณะผู้บริหารอบต. ศรีบรรพตอนุมัติเงินสนับสนุนจำนวน 100,000 บาท -ทำการสำรวจเส้นทางล่องแก่งในแม่น้ำสายบุรี	-ศอบต./อบต.ศรีบรรพต/ผู้กำกับ สภอ. ศรีสาคร/พัฒนาการอำเภอ/หัวหน้าส่วนราชการ
มีนาคม 2543	-ดำเนินการจัดซื้อเรือยาง จำนวน 5 ลำ -ก่อสร้างสถานีจอดเรือยางบริเวณริมฝั่งแม่น้ำสายบุรี	-อบต.ศรีบรรพต

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
มิถุนายน 2543	-จัดอบรมนายท้ายเรือ เกี่ยวกับการล่องแก่งและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เพื่อเตรียมพร้อมในการปฏิบัติงาน -จัดทำป้าย แผนที่ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว	-อบต. ศรีบรรพต / การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
มิถุนายน-กันยายน 2543	-เชิญข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนในจังหวัดนราธิวาสเข้าร่วมล่องแก่ง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์การล่องแก่ง โดยเชิญสื่อมวลชนเข้าร่วมทำข่าว	-อบต.ศรีบรรพต/ข้าราชการ/สื่อมวลชน/พ่อค้า/ประชาชน
ตุลาคม 2543	-เปิดบริการนักท่องเที่ยวโดยเก็บค่าบริการล่องแก่ง 350 บาท ต่อ 1 ครั้ง	-อบต.ศรีบรรพต
ต้นปี 2544	-ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาสเปลี่ยนชื่อ "ล่องแก่งแม่น้ำสายบุรี" ใหม่เป็นชื่อ "ล่องแก่งสันกาลาศรีศรีบรรพต"	-ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส
วันที่ 9 เมษายน 2544	- เปิดโครงการล่องแก่งสันกาลาศรี-ศรีบรรพตอย่างเป็นทางการ	-อบต.ศรีบรรพต
ปี 2546	- สมาชิกสภา อบต.ศรีบรรพต ประชุมเกี่ยวกับการขออนุมัติซื้อเรือยางล่องแก่งเพิ่มอีก 5 ลำ	-อบต.ศรีบรรพต

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย/สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดนราธิวาส/กลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยว/สื่อมวลชน
-กรมเจ้าท่า
-ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
-ผู้ว่าราชการจังหวัด/ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายปกครองและพัฒนา/นายอำเภอ
-กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ตำรวจ/ทหาร
-ประชาชนในตำบล

-- บทบาทความร่วมมือ --

- ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ "ล่องแก่งสันกาลาศรีศรีบรรพต" รวมทั้งจัดทำป้ายแสดงบอกทางให้กับนักท่องเที่ยวได้เดินทางโดยสะดวก
-อนุญาตให้ทาง อบต.ศรีบรรพตสร้างสถานีจอดเรือ
-สนับสนุนงบประมาณในการสร้างสถานีจอดเรือและจัดซื้อเรือยาง
-สนับสนุนและประสานงานกับส่วนราชการในอำเภอ รวมทั้งการเสนอขอของบประมาณจากศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ในอดีต
-ประสานงานกับชาวบ้านในพื้นที่ และร่วมกันประกาศเป็นพื้นที่ปลอดภัยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว
-บริจาคที่ดินติดแม่น้ำให้กับ อบต.ศรีบรรพตจัดสร้างสถานีจอดเรือ

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. เนื่องจากในจังหวัดนราธิวาสมีภาพลักษณ์ของจังหวัดในด้านลบด้วยสาเหตุจากขบวนการโจรก่อการร้าย ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สนใจมาท่องเที่ยว
2. อบต.ศรีบรรพตมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีและเงินสนับสนุนจากรัฐบาลซึ่งรายได้รวมค่อนข้างน้อย
3. ประชาชนในพื้นที่ต้องออกไปรับจ้างทำงานต่างถิ่น

หลังการดำเนินการ

1. จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นหลังจากจัดกิจกรรมล่องแก่งสันกาลาศีรี
 - ตั้งแต่เดือนมกราคม-มิถุนายน พ.ศ. 2544 มีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 1,600 คน หรือประมาณ 140 เที่ยวเรือ
 - ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม พ.ศ. 2544 มีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 1,400 คน หรือเดือนละประมาณ 61-62 เที่ยวเรือ
 - ส่วนในช่วงเดือนกันยายน-ธันวาคม พ.ศ. 2544 มีนักท่องเที่ยวประมาณ 500 คนหรือประมาณ 41 เที่ยวเรือ เนื่องจากเป็นช่วงฤดูฝน น้ำในคลองมาก ทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวเริ่มลดน้อยลง
 - โดยรวมสามารถประมาณนักท่องเที่ยวจากปี พ.ศ. 2543-2547 เฉลี่ยอยู่ที่ 3,000-4,000 คนต่อปี
2. จากการจัดกิจกรรมครั้งนี้สามารถแบ่งรายได้จากการจัดบริการเรืออย่างล่องแก่งต่อลำได้ดังนี้
 - ค่าขนส่งเรือ 100 บาท
 - ค่าบริหารจัดการ ซ่อมบำรุง 50 บาท
 - รายได้ของอบต.ศรีบรรพต 150 บาท (ส่งผลให้รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายบริหารจัดการซ่อมบำรุงแล้วประมาณ 80,000 บาทต่อปี)
 - ค่านายท้าย 100 บาท (ส่งผลให้รายได้ทั้งสิ้นเป็นเงิน 54,000 บาทต่อปีหรือเฉลี่ยประมาณ 4,000 บาทต่อคนต่อปี)
3. ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ โดยวัยรุ่นส่วนหนึ่งเป็นนายท้ายเรือ นอกจากนั้นประชาชนบางส่วนยังสามารถขายผลผลิตจากไร่ให้นักท่องเที่ยว

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. เรือยางสำหรับให้บริการนักท่องเที่ยวมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลหรือวันหยุดสุดสัปดาห์	1. อบต.ศรีบรรพตทำการกำหนดการล่องแก่งใหม่ โดยแบ่งเป็น 2 รอบ คือ รอบเช้า เวลา 09.00 น. และรอบบ่าย เวลา 13.00 น.
2. ในช่วงแรกสถานที่พักแรม ห้องน้ำหรือห้องสุขามีจำนวนจำกัด	2. อบต.ศรีบรรพตสร้างที่พักในบริเวณริมฝั่งคลอง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการค้างคืน
3. เนื่องจากภาพพจน์ของอำเภอศรีสาครเป็นด้านลบ ส่งผลให้ประชาชนไม่แน่ใจในความปลอดภัย	3. อบต.ศรีบรรพตประสานงานขอความร่วมมือกับองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อทำการประชาสัมพันธ์การล่องแก่งสันกาลาศีรีศรีบรรพต และเชิญข้าราชการ พ่อค้า นักธุรกิจและประชาชนในจังหวัด ก่อนดำเนินการล่องแก่ง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ความตั้งใจจริงของ อบต. ศรีบรรพตต้องการผลักดันให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขึ้นในตำบลศรีบรรพต โดยผู้บริหาร อบต.ศรีบรรพตบริหารจัดการด้วยความโปร่งใสจนได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ให้ดำเนินการต่อไป
2. ความร่วมมือของประชาชนในตำบลที่ให้การต้อนรับและดูแลนักท่องเที่ยวอย่างดี รวมทั้งการให้ความร่วมมือกับทาง อบต.ศรีบรรพตในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวและธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

1. ผู้บริหาร อบต.ศรีบรรพตเสนอของบประมาณจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อการสนับสนุนการลงทุนและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว "ล่องแก่งสันกาลาศรี ศรีบรรพต"
2. อบต.ศรีบรรพตจัดทำแผนงานในการสร้างอาคารที่พัก ร้านอาหาร รวมทั้งสถานที่จัดจำหน่ายของที่ระลึก

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายเจ้แน เจ๊ะอาบ๊ะ
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลศรีบรรพต
ที่อยู่ : หมู่ที่ 2 ตำบลศรีบรรพต อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส
โทรศัพท์ : (073) 536-008

ชื่อ-นามสกุล : นายศุภชัย ไชยวรรณ
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลศรีบรรพต
ที่อยู่ : หมู่ที่ 2 ตำบลศรีบรรพต อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส
โทรศัพท์ : (073) 536-008-9, (01) 8989516

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2542

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ที่ 2 ตำบลศรีบรรพต อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส 96210
ขนาดพื้นที่	112.91 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น	2,010,632 บาท (ปีงบประมาณ 2543)
งบประมาณรายได้ทั้งสิ้น	2,069,948 บาท (ปีงบประมาณ 2543)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	10 คน ทั้งหมด 3 คน พนักงานท้องถิ่น 7 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	3,515 คน
จำนวนครัวเรือน	812 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	25,000 บาท
ลักษณะของเมืองและวิถีชีวิตประชาคม	ลักษณะภูมิประเทศของตำบลศรีบรรพตเป็นภูเขา เป็นที่ราบบางส่วน ฝนตกชุกตลอดปี ปริมาณน้ำฝนมาก ด้วยลักษณะทางธรรมชาติดังกล่าวทำให้พื้นที่นี้มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวอยู่มากมาย เนื่องจากมีแม่น้ำสายบุรีไหลผ่านและเป็นช่วงที่มีเกาะแก่งสวยงาม มีถนนเลียบบคลองสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว และประชาชนที่อยู่ในพื้นที่มีอัธยาศัยดี มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน กล่าวคือ มีลักษณะทางสังคมแบบปฐมนิคม ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม 86.35 เปอร์เซ็นต์ และนับถือศาสนาพุทธ 13.65 เปอร์เซ็นต์ และประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวนปลูกยางพารา ลองกอง เงาะ ทุเรียน และพืชไร่